

Nagovor predsednika Državnega sveta Alojza Kovšce na strokovnem posvetu »Invazivne tujerodne vrste v gozdovih«
Četrtek, 24. september 2020

Spoštovani udeleženke in udeleženci posveta, ki nas tokrat spremljate na daljavo,

Cenjeni razpravljavke in razpravljavci,

**Poseben pozdrav vodji projekta LIFE ARTEMIS dr. Maartenu de Grootu,
in doc. dr. Primožu Simončiču, direktorju Gozdarskega inštituta Slovenije ...**

strokovni posveti so postali dobrodošla stalnica aktivnosti Državnega sveta oz. drugega doma slovenskega parlamenta, prav zato sem vesel in počaščen, da danes v naših prostorih gostimo Gozdarski inštitut Slovenije z namero, da preko strokovne diskusije javno spregovorimo o vplivu tujerodnih invazivnih vrst na okolje, zdravje ljudi in gospodarstvo. Tokrat bomo imeli v fokusu tujerodne invazivne vrste v naših gozdovih.

Obsežna mednarodna trgovina in potovanje ljudi sta v zadnjih stoletjih bistveno spremenila razvoj človeštva. Izmenjava izdelkov in surovin je ljudem omogočila napredek in razvoj. A v zadnjih desetletjih smo priča razmahu svetovne trgovine in vse večji dostopnosti različnih oblik transporta. Prenašanje vrst med državami in kontinenti je danes hitrejše in bolj množično kot kadar koli prej v naši zgodovini. S tem se večajo in postajajo vse očitnejše tudi pasti preseljevanja teh vrst, ki jih zaradi njihovega tujerodnega izvora imenujemo tujerodne vrste. Če jim še pred dobrim desetletjem nismo pripisovali velikega pomena in pozornosti, se moramo danes s pojavom njihove invazije kompleksno in celovito ukvarjati na vseh segmentih družbe. Vesel sem, da se zavedanje o prisotnosti teh vrst, pa tudi njihov negativni vpliv na nas, vse bolj krepi. Javnost je vse bolj enotna v prepričanju, da le-te predstavljajo eno največjih groženj biotski raznovrstnosti.

Tukaj imam v mislih zgolj invazivne tujerodne vrste, čeprav poznamo številne ljudem koristne tujerodne vrste, ki nimajo škodljivih negativnih vplivov na okolje in zdravje. Invazivne tujerodne vrste se v novem okolju ustalijo, ob odsotnosti naravnih sovražnikov pogosto oblikujejo velike populacije in se začno hitro širiti ter povzročati škodo biotski raznovrstnosti in gospodarstvu, ta pojav pa je sicer moč zaznati povsod po svetu, ne le v Sloveniji. Prav zato je dragocena izmenjava znanj med državami ključna za razumevanje in omogočanje uspešnega izvajanja strategij za upravljanje invazivnih tujerodnih vrst.

Naj kot predsednik Državnega sveta posebej pozdravim večletne napore Gozdarskega inštituta Slovenije pri projektu LIFE ARTEMIS, ki je s svojim programom ozaveščanja in sistematičnega pristopa k hitrem odzivanju na invazivne tujerodne vrste v gozdovih, združilo pod isto streho strokovnjake različnih področij, profesionalne delavce in prostovoljce, pa tudi ključne nosilce politik. Zadnja dognanja in svoje delo nam bodo danes predstavili v nadaljevanju posveta. Kakšen vpliv imajo invazivne tujerodne vrste na naše gozdove, kako poteka zgodnje obveščanje in preventivno ukrepanje in kakšna so pravila Evropske unije na tem področju, to so vprašanja, na katera bodo odgovarjali res izjemni strokovnjaki. Prav zato sem prepričan, da bo odprta sklepna diskusija prinesla pomembne strokovne zaključke o tej vse bolj pereči problematiki.

Slovenija se rada ponaša, da je četrta najbolj gozdnata država v EU. A naši gozdovi so ranljivi bolj kot kadarkoli. Različne vremenske ujme so v zadnjih letih močno poškodovale naše gozdove in marsikje so se začele na vrzelih pojavljati invazivne tujerodne rastline. Nekatere na odprtih površinah oblikujejo goste sestoje, v katerih ni dovolj svetlobe, da bi lahko vzknila mlada drevesa. Naravno pomlajevanje takega gozda je močno okrnjeno, prihodnost gozda pa negotova.

Naj izpostavim vsaj dve agresivni tujerodni vrsti, kot sta japonski dresnik in jesenov ožig. Marsikje ob vodotokih in v nižinskih gozdovih opažamo razraščanje japonskega dresnika, ki popolnoma izrine domorodne rastline in spreminja življenjska okolja. Tujerodna gliva jesenov ožig povzroča odmiranje jesenov po vsej Sloveniji, zaradi katerega letno posekamo več kot 50.000 kubičnih metrov jesena. Ker tujerodne vrste k nam prihajajo na različne načine, je za učinkovito upravljanje pomembno sodelovanje vseh sektorjev.

In prav temu dialogu je namenjen današnji strokovni posvet, saj lahko le z usklajenim delovanjem zagotovimo, da bo pritisk tujerodnih vrst na naše okolje, zdravje in gospodarstvo v prihodnjih letih manjši. Kot del zakonodajne veje oblasti se v Državnem svetu dobro zavedamo, da moramo za učinkovitejše ravnanje s tujerodnimi vrstami veliko več storiti na preventivni ravni ter z različnimi zakonodajnimi ukrepi preprečiti neželene vnose teh vrst. Verjamem, da bodo zaključki tega posveta dobrodošla strokovna podlaga za njihovo pripravo. Skrajni čas je, da zaščitimo naše gozdove, da zaščitimo zdravje ljudi in svoje edinstveno bivalno okolje.

Uspešno razpravo želim in hvala za vašo pozornost.